

Fem kunstnere har fått tildelt hvert sitt rom i Bomuldsfabriken Kunsthall i Arendal. Summen er et djevelsk kraftverk.

Ettertanken etter tanken

Tommy Olsson
KUNST

«Present»

John K. Raustein, Erlend Leirdal, Heidi Bjørgan, Gunvor Nervold Antonsen og Irene Nordli. Bomuldsfabriken Kunsthall, Arendal. Står til 6. august.

ANMELDELSE

«Present» er den mest livsnødvendige utstillingen du kan rote deg borti i sommer.

«Present» er jo den slags tittel en utstilling får når den enten har en så distinkt agenda at alle småvittige forsøk på å gi den et *catchy* navn potensielt vil ødelegge alt sammen. Alternativt er det et navn en utstilling får når den ansvarlige ikke klarer å komme på noe bedre. Stående alene sier ikke tittelen stort, men samtidig også mye mer enn man makter forholde seg til. I den engelske ordboka opptar definisjonen og bruken av «present» en drøy side. Men her, på Bomuldsfabriken, er det så mye som skjer at det sannsynligvis er det jeg tenkte – og skrev – først, som er mest riktig: at utstillingens agenda er for distinkt til å gis noe annet navn.

I tillegg nailer utstillingen de to fundamentale betydningene av ordet ettertrykkelig: «det å være til stede» og «akkurat nå».

For denne utstillingen er så mye samtid som noe kan være innenfor disse rammene – de fem kunstnerne er også blant de første jeg tenker på når jeg reflekterer over hva som har skjedd innenfor den norske billedkunsten den

andre halvdel av dette tiåret. De tilhører alle den gruppa kunstnere som har foretatt en form for cross-over via det vi foreløpig fortsatt tenker på som kunsthåndverk, og som i senere tid har vært med på å omskrive kartet når det kommer til hva det ene og det andre er eller kan forstås som. De har liksom lurt seg inn i diskusjonen via bakveien og blitt de sentrale navnene for denne redefinerende bølgen.

Dette er til dels svære saker, perfekte for svære lokaler. Det er fort gjort – og sannsynligvis helt korrekt – å tenke seg denne utstillingen som et regnestykke. Ett rom per kunstner = én installasjon per kunstner = fem installasjoner. Og selvsagt, gitt nok felles berøringspunkter mellom de fem: fem installasjoner = én utstilling. Og dette regnestykket går opp. Til tider er dette det mest djevelske kraftverk av en livsnødvendig utstilling du kan klare å rote deg borti i løpet av sommermånedene i Sør-Norge.

Fra John K. Rausteins genuine ubehag, der det aldri rår noen tvil om at uglene ikke er hva de ser ut til, til Irene Nordlis imploderte eksesser i keramikk, oppfylles tittelens to hovedanliggender: tilstedeverelsen, og det problematiske øyeblikket vi spøkefullt pleier å forholde oss til som et «nå». Et «nå» som bærer den nære fortid tett inntil seg på veien mot et «da». Såpass i nået befinner dette seg at 2016 virker som en utilstrekkelig tid der det ikke ville fått plass, og 2018 blir visjonen av det rommet man gjør krav på. Det er jo også sann, at det som ennå ikke har skjedd fortsatt kan forandres.

Det oppstår også en rytme, hvis ikke noe rent musikalsk, i hvordan dette er blitt kuratert. Det er blitt gjort med en god forståelse for hvordan ubalanse noen ganger må til for å oppnå balanse. Plasseringen av Erlend Leirdals mer monumentale treskulpturer i

TIL STEDE: Fra Norske Tekstilkunstneres jubileumsutstilling via Wildlife skulpturpark på Nesodden til Arendal. Være overalt denne våren.

kontemplativ formasjon på gulvet, med godt om plass rundt seg, rett etter man har kommet seg ut fra Rausteins jungel av undertrykte drifter og abstraherte mareritt, er et av flere eksempler på hvordan dynamikken er blitt etablert. Det å plassere Gunvor Nervold Antonsen mellom to keramikere er et annet. Keramikken til Heidi Bjørgan og Irene Nordli rammer med dette inn det rommet som definitivt setter

hele greia på plass og peker på potensielle veier videre.

Det kan for øvrig se ut til at Antonsen dukker opp i alle sammenhenger jeg tilfeldigvis befinner meg i for tida. Fra Norske Tekstilkunstneres jubileumsutstilling i Oslo til Wildlife skulpturpark på Nesodden, og altså hele veien ned til Arendal i en så usannsynlig serie av årsak og virkning at jeg ikke har plass til å gjøre rede for det her. Det er ikke sann at jeg

bevisst stalker henne eller noe, men dette henger vel sammen med spørsmålet om å være til stede. Antonsen er, i likhet med de andre utstillerne, veldig til stede om dagen. Selv har jeg jo vært her hele tida.

Som så ofte ellers forekommer det også i denne utstillingen fullstendig uforutsigbare kombinasjoner av materialer og metoder, men med en uventet – og overbevisende – gravitasjon mot maleri. Mye maleri. Det er en direkte vrang registrering av håndens bevegelser – en gjentakelse av en gjentakelse – som om øyeblikket som er «nå» er forsøkt holdt fast i en permanent elektrisk høyspenning. Vi pleier jo noen ganger å komme borti ting som

transcenderer de rådende omstendighetene. Ting som markerer et nivå vi ikke ante var der, og som vi ikke helt vet hvordan fungerer, bare at de gjør det og at vi skal forbli usikre på hvorfor. Dette er altså et slikt rom – når jeg snubler rundt inne i kunsthallen, har jeg ikke sovet på tre døgn og kjørt tolv timer rockestjernecocktail på en hagefest uten slutt. Jeg var i grunn på kanten til kollaps allerede et par dager før jeg kom inn i disse lokalene, eller til festen for den saks skyld, men etter hvert blir bevegelse mine mine i rommet mer rastløse, skrittene mine kjappere. Det er som om kroppen, dette vrakgodset jeg i det siste har testet kapasiteten til med nådeløs konsekvens, var et flatt batteri som

GENUINT UBEHAG: John K. Rausteins jungel av undertrykte drifter.

MONUMENTALE TRESKULPTURER: Erlend Leirdals verker inntar en kontemplativ formasjon.

relativt kjapt lot seg lade.

Det er ikke rent sjelden at kunst genererer energi, lader et rom, og river deg inn i dette kretsløpet uten at du nødvendigvis merker det. Men noen ganger så er det enda litt heftigere, enda litt mer umulig å skulle argumentere mot, og så kommer den fysiske reaksjonen der det knitrer og gnister langt der inne et sted idet entusiasmen berører galskapen. Det er litt som å se Keith Moon spille trommer med The Who på opptak fra midten av 1960-tallet. Litt som «Lavender Mist» av Jackson Pollock. Eller Beethovens niende. Den første koppen kaffe på morgenen. Den type ting.

Denne utstillingen er, nesten selvsagt, en tilsynelatende

kaotisk affære, så vidt holdt på plass av lokalenes størrelse, og man blir fort selv en aktiv komponent og del av konteksten. Nå, det var man jo hele tida, selv om man ikke reflekterte noe særlig over det. Eller, det spørs vel kanskje om jeg gjør noe annet enn nettopp det – men også derfor blir dette så vanvittig sterkt.

Jeg vet for mye i utgangspunktet. Og i tillegg er jeg jo kritiker – denne sykelige livsformen som i hemmelighet ligger i intern krig med hele verden, seg selv, og alt hva som nå måtte følge med. Dette er årets viktigste utstilling, og du må typisk nok helt ned til Arendal for å få sett den. Du må.

Tommy Olsson
kunst@klassekampen.no